DOMSTOLENS DOM (første afdeling)
20. juni 1985 *

I sag 94/84

angående en anmodning, som Cour du travail de Liège i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Office national de l'emploi

mod

Joszef Deak

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af forskellige bestemmelser i Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter indenfor Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366),

har

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden G. Bosco, dommerne T. Koopmans og R. Joliet,

generaladvokat: P. VerLoren van Themaat
justitssekretær: P. Heim

efter at der er afgivet indlæg af:

— sagsøgeren i hovedsagen, Office national de l'emploi, ved advokat G. Lewalle, Liège,

— sagsøgte i hovedsagen, Joszef Deak, ved advokat André, Liège,

— Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved juridisk konsulent Joseph Griesmar,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 7. marts 1985,

* Processprog: Fransk.

afsagt følgende

DOM

(»Sagsfremstillingen« udelades)

Præmisser

1 Ved dom af 27. marts 1984, indgået til Domstolen den 5. april 1984, har Cour du travail de Liège i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af en række bestemmelser i Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter indenfor Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366).

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en sag vedrørende et afslag fra Office national de l'emploi (herefter benævnt ONEM) på at tildele Deak de ungdomsarbejdsløshedsydelser, der i henhold til belgisk lovgivning kan tildeles unge arbejdstagere, der endnu ikke har fundet arbejde efter at have afsluttet deres studier eller læretid.

3 Deak, der er ungarsk statsborger, bor i Belgien hos sin mor, som er italiensk statsborger, og som er arbejdstager i Belgien.

4 Afslaget på at tildele Deak ungdomsarbejdsløshedsydelse var begrundet med hans ungarske nationalitet, idet den gældende belgiske lovgivning bestemmer, at disse ydelser kun udbetales til udenlandske arbejdstagere og til statsløse »for så vidt der foreligger en international konvention«. Der er ikke indgået nogen konvention mellem Ungarn og Belgien på dette område.

5 Deak indbragte afslaget for de belgiske socialretlige domstole. Han vandt sagen i første instans, idet Tribunal du travail de Liège fandt, at artikel 3, stk. 1, i forord-

ning nr. 1408/71, sammenholdt med artikel 2, stk. 1, i samme forordning, medførte, at Deak i sin bopælsstat havde samme rettigheder som denne stats egne borgere, i betragtning af, at han havde status som familiemedlem til en arbejdstager, der var statsborger i en anden medlemsstat.

6 ONEM appellerede sagen til Cour du travail de Liège, som besluttede at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål i medfør af EØF-traktatens artikel 177:

»I. Skal artikel 2, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 1408/71 fortolkes således, at en person, der ikke er statsborger i en EF-medlemsstat, som følge af ordene 'samt på deres familiemedlemmer' i forordningens artikel 2, stk. 1, er omfattet af de belgiske bestemmelser om arbejdsløshed alene af den grund, at hans mor er statsborger i en EF-medlemsstat?

II. Såfremt en person, der ikke er statsborger i en EF-medlemsstat, i henhold til ovennævnte forordnings artikel 2, stk. 1, er omfattet af de belgiske bestemmelser om arbejdsløshed, er den pågældende da i henhold til princippet om ligebehandling i artikel 3, stk. 1, i ovennævnte forordning nr. 1408/71 omfattet af artikel 124 i den kongelige belgiske anordning af 20. december 1963 om beskæftigelse og arbejdsløshed, der indeholder regler om en særlig ydelse til tidligere studerende, som endnu ikke har fundet arbejde, når forordningens artikel 67 tilsyneladende ikke hjemler mulighed for en sådan særlig arbejdsløshedsydelse, uden at der er tilbagelagt en forsikrings- eller beskæftigelsesperiode?«

7 Artikel 2, stk. 1 i forordning nr. 1408/71, som den nationale ret har henvist til, er affattet således:

»Denne forordning finder anvendelse på arbejdstagere, som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, og som er statsborger i en af disse stater, eller er statsløse eller flygtninge bosat på en medlemsstats område, samt på deres familiemedlemmer og efterladte.«

8 Når familiemedlemmer til en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, hører til de personer, som forordning nr. 1408/71 finder anvendelse på, har de i medfør af artikel 3, stk. 1, i nævnte forordning »samme ... rettigheder i henhold til

en medlemsstats lovgivning som denne medlemsstats egne statsborgere, med mindre andet følger af særlige bestemmelser i denne forordning«.

9 Med henblik på besvarelsen af den nationale rets første spørgsmål må det først præciseres hvilke ydelser, der efter forordning nr. 1408/71 tilkommer familiemedlemmer til en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat.

10 Hvad dette spørgsmål angår, har ONEM og Kommissionen, som har indgivet skriftlige indlæg i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for Domstolen for De europæiske Fællesskaber, henvist til dommen af 23. november 1976 (Kermaschek, 40/76, Sml. s. 1669).

11 Ifølge Kommissionen opstilles der i denne dom en klar sondring mellem arbejdstagere på den ene side og deres familiemedlemmer og efterladte på den anden. Mens personerne i den første gruppe har en selvstændig ret til de i forordning nr. 1408/71 angivne ydelser, har personerne i den anden gruppe kun en afledet ret, som de har erhvervet som medlemmer af en arbejdstagers familie eller som dennes efterladte, dvs. en ret, som er afledet fra en person i den første gruppe.

12 Kommissionen har herved anført, at den af Deak krævede ydelse ikke er en ydelse, som han kan gøre krav på som arbejdsløst familiemedlem til en vandrende arbejdstager, for så vidt som denne ydelse ikke er en afledet ret, der følger af Deak's mors status som vandrende arbejdstager. Kommissionen har i denne forbindelse bemærket, at ungdomsarbejdsløshedsydelserne i henhold til belgisk lovgivning står åbne for unge arbejdssøgende i deres egenskab af unge arbejdssøgende og ikke i deres egenskab af »familiemedlemmer« til en arbejdstager. Kommissionen har derfor foreslået, at det første spørgsmål, der er stillet af den nationale ret, besvares benægtende.

13 ONEM deler i det væsentlige Kommissionens synspunkt med hensyn til fortolkningen af forordning nr. 1408/71.

14 I den anledning bemærkes, at familiemedlemmer til en vandrende arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat — som det fremgår af dommen af 23. november 1976, for så vidt angår ydelser ved arbejdsløshed — kun har ret til ydelser, der

efter lovgivningerne i medlemsstaterne tilkommer arbejdsløse arbejdstageres familiemedlemmer, idet disses nationalitet er uden betydning.

15 Med hensyn til de ungdomsarbejdsløshedsydelser, som den nationale ret har for øje, er der tale om en ydelse, der står åben for unge arbejdssøgende på grund af deres personlige situation, og ikke fordi de er familiemedlemmer til en arbejdstager.

16 Heraf følger, at en statsborger i en tredjestat, som er familiemedlem til en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, ikke under henvisning til forordning nr. 1408/71, navnlig dennes artikler 2, stk. 1, og 3, stk. 1, kan gøre krav på ungdomsarbejdsløshedsydelser, som kan udbetales til unge arbejdssøgende i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor arbejdstageren er beskæftiget.

17 Under disse omstændigheder er det ikke nødvendigt at besvare den forelæggende rets andet spørgsmål, idet dette udelukkende er stillet for det tilfælde, at Domstolen skulle besvare det første spørgsmål bekræftende.

18 For at give den nationale ret alle de oplysninger, der er af betydning for fortolkningen af fællesskabsretten, og som er nødvendige for løsningen af den tvist, der er indbragt for den, er der imidlertid et andet spørgsmål, der må undersøges. Dette spørgsmål er blevet rejst under retsforhandlingerne og vedrører fortolkningen af artikel 7, stk. 2, i Rådets forordning nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 (EFT 1968 II, s. 467).

19 Hvad dette spørgsmål angår, har Kommissionen gjort gældende, at de ungdomsarbejdsløshedsydelser, som den nationale ret sigter til, er en social fordel i artikel 7, stk. 2's forstand, og at de som følge heraf bør udbetales til børn af en arbejdstager, som er statsborger i en medlemsstat, ligegyldigt hvilken nationalitet børnene har. Deak, som kun har afgivet mundtligt indlæg under sagen, har ligeledes udtalt sig i denne retning. ONEM har udtalt, at man ikke har nogen bemærkninger til dette spørgsmål.

20 Det bemærkes, at en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, ifølge artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68 på de øvrige medlemsstaters område nyder »samme sociale og skattemæssige fordele som indenlandske arbejdstagere«.

21 Som Domstolen flere gange har fastslået (senest ved dom af 27. marts 1985, Hoeckx, 249/83, Sml. s. 982), omfatter begrebet social fordel i artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68 alle rettigheder, »det være sig med eller uden tilknytning til en arbejdskontrakt, som tilkommer enhver indenlandsk arbejdstager, i det væsentlige på grund af hans objektive status som arbejdstager, eller allerede fordi han har bopæl på det nationale område, og hvis udstrækning til også at gælde arbejdstagere med statsborgerskab i andre medlemsstater må antages kunne fremme disses mobilitet inden for Fællesskabet«.

22 Som det fremgår af dommene af 30. september 1975 (Cristini, 32/75, Sml. s. 1085) og af 16. december 1976 (Inzirillo, 63/76, Sml. s. 2057), har princippet om ligebehandling i artikel 7 i forordning nr. 1612/68 også til formål at forhindre forskelsbehandling til skade for de efterkommere af en arbejdstager, som forsørges af denne.

23 En arbejdstager, som ønsker at sikre sine børn de sociale ydelser, der er hjemlet i medlemsstaternes lovgivninger til unge arbejdssøgendes underhold, ville nemlig være tilskyndet til ikke at blive i den medlemsstat, hvor han havde etableret sig og fundet beskæftigelse, hvis denne stat kunne nægte hans børn de omhandlede ydelser på grund af deres nationalitet. Dette resultat ville — som det er fremhævet i ovennævnte dom af 16. december 1976 — stride mod det formål, som forfølges med princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed indenfor Fællesskabet, når blandt andet henses til den ret, der i medfør af nævnte princip tilkommer en arbejdstager og hans familiemedlemmer til på de betingelser, der er fastsat i Kommissionens forordning nr. 1251/70 af 29. juni 1970 (EFT 1970 II, s. 348) at blive boende i den medlemsstat, hvor arbejdstageren har haft beskæftigelse.

24 Domstolen skal derfor udtale, at en medlemsstat ifølge artikel 7, i forordning nr. 1612/68 ikke kan nægte børn, der forsørges af en arbejdstager, som er statsborger i en anden medlemsstat, ydelser, der i henhold til førstnævnte medlemsstats lovgivning kan udbetales til unge arbejdssøgende, på grund af børnenes nationalitet.

25 Denne konklusion ændres ikke af den omstændighed, at barnet — som i den sag, der behandles af den nationale ret — ikke er statsborger i en medlemsstat, men i et tredjeland.

26 Som Kommissionen med rette har anført, finder det i artikel 7 i forordning nr. 1612/68 opstillede princip om ligebehandling af arbejdstagere, der er statsborgere i en medlemsstat, og, indirekte, deres familiemedlemmer, nemlig anvendelse, uanset hvilken nationalitet disse familiemedlemmer har. Dette bekræftes udtrykkeligt af ordlyden af artikel 11 i den nævnte forordning, som bestemmer, at ægtefællen og børn, der er under 21 år eller forsørges af en statsborger i en medlemsstat, som har lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed på en anden medlemsstats område, har ret til at udøve enhver lønnet beskæftigelse på hele denne medlemsstats område, »selvom de ikke har statsborgerret i en medlemsstat«.

27 De spørgsmål, der er forelagt af den nationale ret, må derfor besvares således, at en statsborger i en tredjestat, som er familiemedlem til en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, ikke under henvisning til forordning nr. 1408/71, navnlig dennes artikler 2, stk. 1, og 3, stk. 1, kan gøre krav på ungdomsarbejdsløshedsydelser, som kan udbetales til unge arbejdssøgende i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor arbejdstageren er beskæftiget, men at sådanne ydelser er en social fordel i den i artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68 forudsatte betydning.

Sagens omkostninger

28 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale domstol, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (første afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Cour du travail de Liège ved dom af 27. marts 1984, for ret:

En statsborger i en tredjestat, som er familiemedlem til en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, kan ikke under henvisning til forordning nr. 1408/71, navnlig dennes artikler 2, stk. 1, og 3, stk. 1, gøre krav på ungdomsarbejdsløshedsydelser, som kan udbetales til unge arbejdssøgende i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor arbejdstageren er beskæftiget. Sådanne ydelser er imidlertid en social fordel i den i artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68 forudsatte betydning.

Bosco Koopmans Joliet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 20. juni 1985.

P. Heim
Justitssekretær

G. Bosco
Formand for første afdeling